

TOELICHTING VAN HET VOORSTEL VOOR VFR WIJZIGING MET BETREKKING TOT CATARACT

Tekst: Nathalie Reerink

WAT IS CATARACT?

Cataract (ook wel grauwe of grijze staar) is een oogandoening waarbij er troebeling in de lens ontstaat, wat het zicht kan verminderen. In bepaalde gevallen kan dit leiden tot blindheid, maar er bestaan verschillende vormen met een verschillende mate van ernst. Op het ECVO oogonderzoek wordt onderscheid gemaakt tussen congenitale en niet-congenitale cataract.

Bij congenitale cataract is de cataract al op zeer jonge leeftijd aanwezig; de pup wordt er mee geboren of het ontstaat in de eerste levensweken/maanden. Deze vorm van cataract is direct zichtbaar bij het eerste officiële ECVO oogonderzoek. Dat de afwijking vrijwel direct aanwezig is bij de geboorte betekent niet per definitie dat het erfelijk is. Congenitale cataract kan erfelijk zijn, maar kan soms ook door

andere redenen ontstaan zoals een vitaminedeficiëntie of infectie van de pupil(s) tijdens de dracht of de eerste tijd na de geboorte.

Niet-congenitale cataract ontstaat later, en kan ook nog ontstaan na één of meerdere goede ooguitslagen. Dit geeft direct het belang aan van het regelmatig herhalen van het ECVO oogonderzoek; sommige aandoeningen ontstaan pas op latere leeftijd. Dat deze afwijking op latere leeftijd ontstaat betekent niet dat deze niet erfelijk is. De meest voorkomende oorzaak van niet-congenitale cataract is erfelijkheid, maar het kan ook ontstaan door bijvoorbeeld een beschadiging aan het oog of een ziekte zoals diabetes. Erfelijke niet-congenitale cataract kent veel verschillende verschijningsvormen, waarbij sommige vormen ernstiger zijn dan anderen.

CATARACT IN HET VFR

Al sinds lange tijd is er in ons fokreglement een verbod opgenomen voor het fokken met alle vormen van cataract; zowel congenitaal als niet congenitaal in alle vormen zijn uitgesloten van de fokkerij. Daarbij volgt ons VFR het advies zoals dat wordt gegeven door het ECVO, na te lezen in het ECVO manual (1, chapter 8, vet advice). Het ECVO raadt aan om dieren met congenitale cataract uit te sluiten van de fokkerij, en ook voor dieren met erfelijke niet-congenitale cataract is het advies 'no breeding'; niet toelaten tot de fokkerij dus. Met name de varianten cataract niet-congenitaal corticaal, posterior polar, en nucleus worden hierbij met naam genoemd als afwijkingen waarmee vanwege de ernst en erfelijkheid niet gefokt zou moeten worden.

NIJEUW ECVO ADVIES

Echter, sinds medio 2021 is het advies omtrent de andere erfelijke vormen van cataract aangepast. Het Nederlandse ECVO panel heeft hierover een brief doen uitgaan op 30 juni 2021. Vanaf dat moment worden een aantal vormen van cataract anders genoteerd op het ECVO formulier en is ook het fokadvies zoals dat door het ECVO gegeven wordt aangepast:

"De belangrijkste wijzigingen die nu worden ingevoerd betreffen de erfelijke, niet congenitale grauwe staar of cataract. Tot nu was het advies voor erfelijk cataract steeds: "Niet gebruiken" of voor een aantal specifieke vormen "Niet gebruiken en ook ouders en nakomelingen uitsluiten".

Uit nu beschikbare gegevens is gebleken dat dit advies voor bepaalde vormen van cataract te zwaar is. Het gaat hierbij om de volgende cataract vormen: punctata, suturine, suturine tip, nucleair ring, fiber glass (glasvezel) en pulverulent (poedervorm) cataract.

Deze vormen worden op het nieuwe 2021 ECVO Oog-Onderzoek formulier nu apart aangegeven in het "commentaar" veld. Een hond krijgt dan de uitslag 15. Cataract, "NIET VFRU" en "anders", en in het commentaarveld wordt dan de subvorm aangevinkt. Voor deze vormen van cataract is het advies "Optional, lage prioriteit", maar nog steeds met de aantekening, dat als de afwijking sporadisch voorkomt men beter streng kan zijn." (2)

VOORSTEL VFR WIJZIGING

Het vernieuwde advies van het ECVO geeft ons de mogelijkheid minder streng te zijn waar het deze aandoening betreft. Om het advies zo goed mogelijk te implementeren in ons VFR en om tegemoet te komen aan de vraag vanuit leden om fokken met bepaalde vormen van cataract toe te staan, is de ABC gekomen tot het volgende voorstel:

"4.3.4 Cataract

Een hond met de uitslag 'cataract (niet-congenitaal) niet vrij – anders; punctata, suturine, suturine tip, nucleair ring, fiber glass of pulverulent' mag beperkt worden ingezet voor de fokkerij. Een hond met deze uitslag mag maximaal twee nesten krijgen of verwekken.

Een hond mag na het ontvangen van de uitslag 'cataract (niet-congenitaal) niet vrij – anders; punctata, suturine, suturine tip, nucleair ring, fiber glass of pulverulent' alleen nog worden gecombineerd met partners die ten tijde van de dekking vrij zijn van alle vormen van cataract.

Krijgt een hond de uitslag 'cataract (niet-congenitaal) niet vrij – anders; punctata, suturine, suturine tip, nucleair ring, fiber glass of pulverulent' nadat hij of zij al twee of meer nesten heeft gekregen of verwekt, dan mag deze hond niet verder worden ingezet voor de fokkerij. NB: als 'nest' telt in deze situatie elke dekking/dracht waaruit één of meer levende nakomelingen zijn voortgekomen en zijn bijgeschreven in het NHSB."

TOELICHTING

Om toch de waarschuwing van het ECVO dat er in een grote populatie en bij beperkt voorkomen van de aandoening beter streng uitgesloten kan worden in gedachten te houden, is er wel gekozen voor een nestbeperking. Honden met de uitslag 'cataract (niet-congenitaal) niet vrij – anders; punctata, suturine, suturine tip, nucleair ring, fiber glass of pulverulent' mogen daarom maximaal twee nestjes krijgen of voortbrengen. Zo blijft de invloed van deze honden in de genepool beperkt, waardoor de aandoening zich niet te ver kan verspreiden. Maar tegelijkertijd geeft het de fokker of dekruer eigenaar wel de kans om een nakomeling van zijn of haar hond veilig te stellen voor de verdere fok. De andere waardevolle kwaliteiten en genen van de hond hoeven dus niet verloren te gaan voor ons ras.

Let wel op: heeft een hond voordat hij of zij de uitslag 'cataract (niet-congenitaal) niet vrij – anders; punctata, suturine, suturine tip, nucleair ring, fiber glass of pulverulent' krijgt al twee of meer nesten voortgebracht? Dan zijn de genen al verspreid, kunnen er nakomelingen veilig zijn of worden gesteld voor de verdere fok, en mag de hond NIET verder ingezet worden. Nesten vóór het ontvangen van de uitslag 'niet vrij' tellen dus mee voor het maximaal aantal nesten. En ook belangrijk om te melden: de andere vormen van cataract – niet congenitaal (corticaal, posterior polar, en nucleus) blijven conform het ECVO advies uitgesloten van de fok.

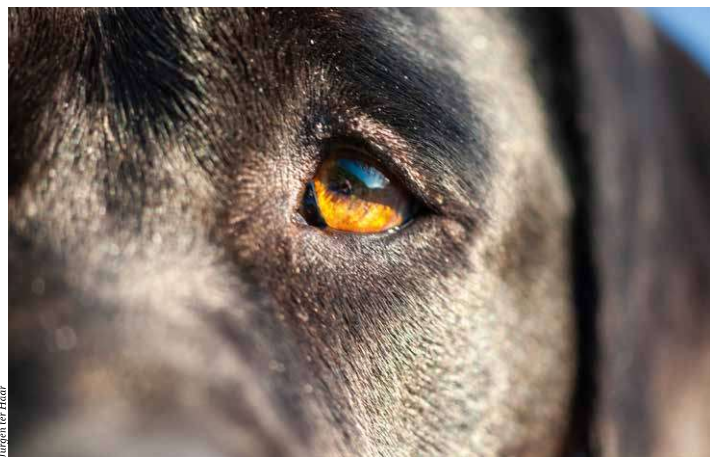

Lisanne Hagevelling

Met bovenstaande voorstel hopen we zo goed mogelijk de algehele gezondheid van ons ras te bewaken, maar ook tegemoet te komen aan de wens van fokkers en dekruer eigenaren om hun hond met bijvoorbeeld de uitslag cataract punctata toch in te kunnen zetten voor de fokkerij. Wij hopen op deze manier een zo goed mogelijk compromis te kunnen sluiten met betrekking tot gezondheid, genetische diversiteit, en de wensen van fokkers en eigenaars.

Bronnen:

- <https://www.ecvo.org/hereditary-eye-diseases/ecvo-manual.html>
- <https://www.houdenvanhonden.nl/contentassets/41db5614c5b04783a-2348158930d1ab1/brief-wijzigingen-in-ecvo-scheme-2021-06-30.pdf>

Jürgen ter Haar